

Robert Vannoy, Powtórzonego Prawa, Wykład 1

Literacka teoria krytyczna, JEDP

© 2011, dr Robert Vannoy, dr Perry Phillips i Ted Hildebrandt

1. Ankieta dotycząca kursu: 4 tematy

Kurs ten obejmie Księgę Powtórzonego Prawa w czterech szerokich tematach. Najpierw dzisiaj zajmiemy się autorstwem i datami, co obejmie dość krótki przegląd krytycznych podejść do Księgi Powtórzonego Prawa. Księga Powtórzonego Prawa jest księgą, która była przedmiotem wielu dyskusji co do jej autorstwa i daty; prawdopodobnie bardziej niż inne księgi Pięcioksięgu, być może bardziej niż jakakolwiek inna księga Starego Testamentu. Oczywiście jest to bardzo ważna kwestia dla zrozumienia znaczenia tej księgi. Rozważymy więc autorstwo i datę.

Drugim tematem tego kursu o Księdze Powtórzonego Prawa będzie: „Struktura literacka i zakres księgi”. Struktura literacka książki wiąże się z niektórymi krytycznymi kwestiami, ale myślę, że powinniśmy potraktować ją jako temat sam w sobie, ponieważ jej struktura i zakres mają, jak sądzę, wiele do powiedzenia na temat jej interpretacji, znaczenia i jego znaczenie; szczególnie, jak wiecie z historii Starego Testamentu w zeszłym roku, w odniesieniu do traktatów starożytnego Bliskiego Wschodu i ich struktury do Księgi Powtórzonego Prawa. Jakie ma to konsekwencje dla koncepcji dzieła Meredith Kline *Deuteronomy: The Traktat of the Great King* lub prawa będącego przymierzem z jego ludem i jaka była dokładna natura tego przymierza? Jakie implikacje ma struktura literacka dla zrozumienia natury książki?

Trzeci temat brzmi: „Studia egzegetyczne pomagają w wybranych fragmentach”. Chcę po prostu zacząć i wrócić później. Naprawdę chciałbym poświęcić dużą część kursu na dyskusje egzegetyczne i jestem pewien, że to zrobimy.

Czwarty temat brzmi: „Wpływ Powtórzonego Prawa na pisma prorocze i na tak zwaną „historię Deuteronomistyczną”. Myślę, że powinniśmy się temu przyjrzeć, przynajmniej do pewnego stopnia. Jaki wpływ ma Księga Powtórzonego Prawa na kolejne części Starego Testamentu? Jak Księga Powtórzonego Prawa wpłynęła na

głoszenie prorocze? Jaki wpływ miało to na księgi historyczne, którym często przypisuje się etykietę „deuteronomistycznego pisania historii”? Znowu wracamy do krytycznych pytań, ale myślę, że jest tam również coś istotnego dla zrozumienia natury historycznych ksiąg Starego Testamentu.

A więc te cztery tematy: autorstwo i daty, struktura literacka, studia egzegetyczne i wpływ na późniejszą literaturę Starego Testamentu. To są rzeczy, którym chcemy się przyjrzeć w trakcie semestru.

2. Krytyka literacka

A. Badanie JEDP

Na początek kilka ogólnych uwag na temat stanu rzeczy w odniesieniu do krytyki literackiej Starego Testamentu. Myślę, że z pewnością słusznym uogólnieniem jest to, że po stuletniej debacie na temat hipotezy JEDP sformułowanej przez Juliusa Wellhausena około sto lat temu w jej klasycznej formie, jego podstawowe stanowisko pozostaje powszechnie akceptowane i ma duży wpływ na pochodzenie i naturę Pięcioksięgu. Pomimo pewnych ogólnie przyjętych modyfikacji i dostosowań w różnych szczegółach teorii; podstawowa teoria nadal pozostaje w zasadzie nienaruszona w świecie nauki Starego Testamentu, jeśli chodzi o wiodące organizacje naukowe, publikacje i stowarzyszenia.

Typowe dla obecnych podejść jest to, które wyraził Gerald A. Larue w swojej książce *Old Testament Life and Literature* (1968), gdzie stwierdza: „Większość współczesnych badaczy przyjmuje podstawowe założenia hipotezy dokumentu, a mianowicie, że różne materiały źródłowe mają okazać się, że etykiety J, E, D i P są akceptowalne dla głównych źródeł i że porządek rozwoju jest taki, jak zaproponowano w pracy Grafa-Wellhausena. Teraz jest rok 1968; nie było to zbyt dawno i zdaniem Larue te podstawowe założenia z Wellhausen są nadal akceptowane.

Oto różne źródła Pięcioksięgu. Źródła te są często oznaczone jako J [źródło Jehowy, ok. 850 p.n.e.], E [źródło Elohim ok. 750 p.n.e.], D [źródło Powtórzonego Prawa, 621 p.n.e.] i P [źródło kapłańskie, wygnańcze lub powygnane ok. 550-450 p.n.e.].

Taka jest kolejność tych źródeł, jeśli chodzi o czas ich powstania: J jest wcześniejsze, E jest późniejsze, D nieco późniejsze, P ostatnie, to kolejność, którą należy jeszcze uważać za właściwą i taką zaproponowano przez Grafa i Wellhausena.

Larue stwierdza dalej, że akceptacja tej teorii jest podstawowym założeniem jego teorii literatury Pięcioksięgu. Kiedy przechodzi do Pięcioksięgu, zaczyna od założenia, że ramy JEDP, czyli struktura ustanowiona przez Wellhausena, to sposób, w jaki podchodzi się do literatury. Myślę, że powinniście powiedzieć, że jest to godne podziwu przyznanie się, jeśli ktoś ma zamiar to zrobić, ponieważ zbyt często w ogóle nie wiadomo, że wychodzi on z takiego założenia i że JEDP to po prostu teoria. Sięgasz dzisiaj po wiele podręczników i nie jest to przedstawiane jako teoria czy założenie; jest to przedstawiane jako ustalony fakt, a ty zaczynasz od tego ustalonego faktu. Larue mówi: „Ponieważ hipoteza dokumentu jest najpowszechniej akceptowaną ze wszystkich teorii analizy Pięcioksięgu, w tej książce wykorzystamy i nakreślimy wnioski wyciągnięte dzięki tej metodzie badań”. Następnie przypomina czytelnikowi, że ta dokumentalna hipoteza to nic innego jak hipoteza, propozycja mająca na celu wyjaśnienie pewnych faktów. To jest teoria. Używa się go do wyjaśnienia pewnych rzekomych problemów Starego Testamentu. Zatem najpierw przyjmujesz wnioski płynące z tego podejścia, a następnie analizujesz literaturę Starego Testamentu na podstawie przyjętej teorii.

Często mówiono, że Wellhausen się zestarzał, że od tego czasu zaszło wiele zmian w nauce Starego Testamentu. Jednak nastąpił powrót do akceptacji Starego Testamentu w takiej postaci, w jakiej twierdzi, że jest: jako wiarygodny fragment literatury dotyczący historii starożytnego Izraela i tak dalej. Coś w tym jest. Z pewnością radykalne krawędzie teorii Wellhausena zostały z niej usunięte, ale zasadniczo struktura pozostaje nienaruszona. Do czegoś w tym wszystkim zmierzam i to jest kluczowa rola, jaką odgrywa Księga Powtórzonego Prawa w całej tej argumentacji JEDP. To kamień węgielny, ale myślę, że potrzebujemy trochę wiedzy, zanim do tego dojdziemy.

BRJ Thompson (VT Sup 19) RJ Thompson, to inny Thompson niż JA Thompson.

RJ Thompson napisał książkę zatytułowaną *Mojżesz i prawo w stuleciu krytyki od czasów*

Grafa. Graf był poprzednikiem Wellha Aussen. Wellhausen zbudowany na pracy Grafa. Thompson napisał w 1970 roku książkę *Mojżesz i prawo w stuleciu krytyki Graf*. Jest to dodatek do *Vetus Testamentum*. Dla tych, którzy go nie znają, *Vetus Testamentum* jest prawdopodobnie jednym z dwóch wybitnych czasopism technicznych w zakresie studiów nad Starym Testamentem. *Vetus Testamentum* to jedno, drugie, często określane jako „ZAW”, *Zeitschrift für Alttestamentliche Wissenschaft*, które jest czasopismem poświęconym studiom akademickim Starego Testamentu. Oboje są w bibliotece. Ale VT [*Vetus Testamentum*] jest kwartalnikiem. Może kiedyś do tego zajrzysz. Publikują suplementy. To jest dodatek numer 19; to obszerna książka. Seria dodatków obejmuje monografie techniczne na różne tematy interesujące różnych badaczy Starego Testamentu. Ta dotyczyła Mojżesza i Prawa i stanowi historię krytyki od czasów Wellhausena aż do jej napisania w 1970 r. Na stronie 163 stwierdza on tak: „W 1965 r., sto lat po jej opublikowaniu, hipoteza Grafiana nadal jest preferowana przez większość uczonych. Przepowiednie Orra w 1905 r., Stace'a w 1910 r., Noybauera w 1918 r., DeBoise w 1923 r., Orbocka w 1938 r., Leviego w 1947 r., Ginsburga w 1950 r. nie spełniły się. Zamiast tego odwrócił sytuację od swoich krytyków i zniszczył konserwatywne bastiony w Jerozolimie i Rzymie oraz przedarł się do ewangelickich protestantów”.

Oto wniosek Thompsona, jeśli chodzi o ciągły wpływ i akceptację podejścia Grafa-Wellhausena do Pięcioksięgu Starego Testamentu sto lat po jego pierwszym orędowaniu przez Wellhausena. Nie mamy więc do czynienia z czymś, co nie ma współczesnego znaczenia ani zainteresowania. Nie jest przestarzałe stwierdzenie, że teorie Wellhausena są nadal czymś, czym należy się zająć.

C. Wpływ na współczesność W ostatnich latach napisano wiele komentarzy mających pomóc świeckim w nauczaniu Biblii. W komentarzach za podstawę interpretacji Starego Testamentu przyjęto teorię Wellhausena. Wszystko, co musisz zrobić, to udać się do biblioteki i kupić coś w rodzaju *Layman's Bible Commentary* z John Knox Press z siedzibą w Richmond w Wirginii i zobaczyć, że jako punkt wyjścia

przyjęli akceptację teorii Wellhausena. *Komentarze biblijne Torch*, komentarz SCM wydawany w Londynie, *The Westminster Guides* wydawany przez Westminster Press w Filadelfii lub *Bible Guides* wydawane przez Abingdon Press w Nashville to popularne komentarze mające pomóc ludziom w nauczaniu zajęć w Szkółce Niedzielnej, ale przyjąć jako punkt wyjścia stanowisko Wellhausena.

Przywiązanie do stanowiska Wellhausena można znaleźć także w podręcznikach używanych na lekcjach religii i literatury religijnej prowadzonych w szkołach wyższych i na uniwersytetach w całym kraju. Pewnie niektórzy z Was to widzieli, może nawet ukończyliście kurs literatury religijnej Biblii i podręcznik przyjął teorię Wellhausena. Na przykład „*Zrozumienie Starego Testamentu*” BW Anderson jest bardzo powszechnym tekstem używanym na wstępnych kursach uniwersyteckich. Kolejną książką jest *Światło dla Narodów* Normana Gottwalda. Mógłbym wymienić jeszcze inne, ale chodzi o to, że na wielu kampusach uniwersyteckich teoria Wellhausena jest dziś obecna, zarówno na wykładach, jak i w podręcznikach, jako jedyna droga zbliżenia się do literatury Starego Testamentu.

D. Nierozpoznanie wyzwań Myślę, że to, co wprowadza w błąd w tych przewodnikach i podręcznikach do nauki, to fakt, że teoria jest przedstawiana jako fakt, coś ustalonego i niepodważalnego. Jeśli ktoś nie jest wtajemniczony w obszerną literaturę starotestamentową ostatniego stulecia i nie jest świadomy całej debaty, jaka toczyła się na ten temat, nie jest w stanie naprawdę dobrze poradzić sobie z wieloma przedstawionymi argumentami. Mogą nie być świadomi, że wiele założeń tej teorii zostało zakwestionowanych i zakwestionowanych, nawet wśród samych krytycznych badaczy. Pomiedzy tymi krytycznymi uczonymi doszło do wymiany zdań, atakujących się nawzajem w związku z różnymi aspektami ich stanowiska. Zatem jedynomyślność można znaleźć w podręcznikach, ale rzadko kiedy można ją znaleźć w literaturze technicznej. Kiedy zagłębisz się w literaturę techniczną, wpadniesz w niewiarygodną plątaninę argumentów na temat najróżniejszych szczegółów tych teorii.

W całej tej dyskusji wokół JED i P, Księga Powtórzonego Prawa ma kluczowe

znaczenie. Interesującą rzeczą jest to, że w ciągu ostatnich kilku lat nastąpił pewien ekscytujący rozwój w badaniu Księgi Powtórzonego Prawa, który odnosi się raczej bezpośrednio do całego tego problemu, a szczególnie poprzez kwestię autorstwa Pięcioksięgu przez Mojżesza. Zatem naszym celem będzie uzyskanie w ramach tej dyskusji na temat autorstwa i dat pewnego wglądu w kwestię, dlaczego datowanie Księgi Powtórzonego Prawa jest tak istotne dla całej teorii JEDP, a także dowiedzenie się czegoś o nowszych wydarzeniach w odniesieniu do autorstwa i daty Powtórzonego Prawa, które naprawdę dostarczają nowej broni do użycia przeciwko pozycji Wellhausen.

Podejście szkoły E. Wellhausena do Księgi Powtórzonego Prawa: Księga Powtórzonego Prawa napisana w czasach reform Jozjasza ca. 621 p.n.e

Przyjrzyjmy się teraz autorstwu i datowaniu Księgi Powtórzonego Prawa z perspektywy szkoły Wellhausen. Co to jest? Tytułem krótkiego komentarza, jeśli chodzi o tło, Księga Powtórzonego Prawa, według własnego świadectwa, ma pochodzenie mojżeszowe. Jeśli przejrzyś księgę, wyraźnie zobaczysz, że jest to materiał napisany przez Mojżesza do ludu Izraela na równinach Moabu przed wejściem do Ziemi Obiecanej. Zarówno Żydzi, jak i chrześcijanie przez lata, aż do początków XIX wieku, uważali ją za mozaikę. Z historycznego punktu widzenia kwestionowanie mojżeszowego pochodzenia rozwoju Księgi Powtórzonego Prawa jest więc zjawiskiem stosunkowo nowym.

W latach 1805 i 1806 niejaki Wilhelm de Wette wysunął pogląd, który zdominował pogląd krytycznych uczonych, że księga prawa znaleziona w świątyni, zgodnie z 2 Król. 22, za czasów Jozjasza, miała w większości utożsamiać z Księgą Powtórzonego Prawa. To samo w sobie nie jest czymś drastycznie nowym. Ale księgę Prawa utożsamiano z Księgą Powtórzonego Prawa. I oto najważniejsza rzecz: że ta książka powstała na krótko przed tym czasem. Innymi słowy, zostało napisane tuż przed czasami Jozjasza, około 621 roku p.n.e., jak opisano w 2 Król. 22. DeWette wyprzedził Wellhausena i przyjął pogląd, że Powtórzonego Prawa było księgą prawniczą, która powstała na krótko przed czasami Jozjasza. Innymi słowy przedstawianie go jako

Mojżesza jest „pobożnym oszustwem”.

Ta opinia o pochodzeniu księgi na krótko przed czasami Jozjasza stała się kamieniem węgielnym całej teorii JEDP. Teraz chcemy dowiedzieć się, dlaczego tak się dzieje w pewnym stopniu. Niektórych z tych pytań nie możemy omówić szczegółowo, ale możemy uzyskać pewne pojęcie o linii argumentacji. Jednym z aspektów sekwencji JEDP, stanowiącej siłę stojącą za teorią Wellhausena, było to, że połączył on linie argumentacji, które wydają się zbiegać i wzajemnie się wspierać. Jednym z aspektów jego argumentacji dotyczącej kolejności dokumentów źródłowych JEDP było porównanie materiału prawnego zawartego w tych dokumentach. Innymi słowy, porównujesz materiał prawny w źródle J, źródle E, źródle D i źródle P. Twierdzono, że jeśli porównać materiał prawny w tych źródłach, można zauważyć rozwój. Jedynym punktem, który jest ustalony, jeśli chodzi o czas, w całej sekwencji rozwoju, jest data Księgi Powtórzonego Prawa, datowana na rok 621 p.n.e. Zatem materiał prawny umieszczony wcześniej, oczywiście, musiałoby nastąpić przed rokiem 621. Odpowiednio to, co zgodnie z teorią wskazuje na rozwój po Powtórzonego Prawa, musiałoby nastąpić po roku 621 p.n.e. Jednak punktem odniesienia staje się 2 Król. 22 i identyfikacja Powtórzonego Prawa z księgą prawa, która ma swój początek za panowania króla Jozjasza około 621 r. p.n.e.

F. Kodeks Powtórzonego Prawa i Przymierza

W tym podejściu główną sekcją prawną Księgi Powtórzonego Prawa są rozdziały od 12 do 26. Materiał prawny tak naprawdę zaczyna się tam w rozdziale 12. Jest to powszechnie znane jako „Kodeks Powtórzonego Prawa”. Mówią o „Kodeksie Powtórzonego Prawa”, który należy odróżnić od innych kodeksów prawnych znajdujących się w Pięcioksięgu. Masz Kodeks Powtórzonego Prawa, Powtórzonego Prawa 12-26. Wellhausen uważał, że kod ten powstał w czasach króla Jozjasza, około 621 roku p.n.e. lub na krótko wcześniej. Porównał ten materiał prawny z innymi grupami materiału prawnego Starego Testamentu i doszedł do wniosku, że te inne grupy praw należały do innych okresów czasu i okresy te były dość szeroko od siebie oddzielone.

Najwcześniejsze z tych innych grup materiałów prawnych znaleziono w „Księdze Przymierza”, czyli w tym, co często nazywa się wówczas „Kodeksem Przymierza”, w rozdziałach 20-23 Wyjścia. Ten Kodeks Przymierza, Księga Wyjścia 20-23, jest przypisany albo J., albo JE. Krytycy często mieli trudności z rozróżnieniem pomiędzy J i E. Istnieje wiele sporów, czy Kodeks Przymierza jest produktem J, czy też jest produktem kombinacji J i E, ale w każdym razie J czy JE. W Kodeksie Przymierza z Księgi Wyjścia 20 i 23 nie ma mowy o centralizacji kultu. Centralizacja kultu, jak zauważymy, staje się bardzo ważną kwestią w całej tej dyskusji. Zwróć uwagę na Księgę Wyjścia 20 werset 24. „Zbuduj dla mnie ołtarz z ziemi [który jest objęty tym Kodeksem Przymierza] i składaj na nim swoje całopalenia i ofiary wspólne, swoje owce, kozy i bydło. [A gdzie teraz?] Gdziekolwiek sprawię, że uczczone będzie moje imię, przyjdę do ciebie i będę ci błogosławił. Jeśli uczynisz mi ołtarz z kamieni, nie buduj go z obrobionych kamieni, bo zbeczczysz go, jeśli użyjesz na nim narzędzia. I nie wchodź po stopniach do mojego ołtarza, aby nie ukazała się na nim twoja nagość”. Jednakże ołtarze mają być budowane zgodnie z tymi postanowieniami i można je budować, jak to wskazuje, we wszystkich miejscach, w których „zapisuję swoje imię”. To nie brzmi jak scentralizowane uwielbienie.

Jednym ze standardowych komentarzy szkoły krytycznej w odniesieniu do Księgi Powtórzonego Prawa jest komentarz SR Driver z serii ICC (International Critical Commentary). Jest to swego rodzaju standardowy podręcznik do Księgi Powtórzonego Prawa z podejścia Wellhausena. Na stronie 136 — jest to komentarz do Księgi Powtórzonego Prawa, ale mowa o Księdze Wyjścia 20 do 24, wersecie z Kodeksu Przymierza, na który właśnie spojrzeliśmy: „Księga Wyjścia 20:24 i następne nie kładą nacisku na to, aby ofiara była ograniczona do jednego miejsca, lecz nakazuje, aby było ono ofiarowane na ołtarzu zbudowanym z prostej ziemi lub nieociosanego kamienia i przychepione w dowolnym miejscu, „w jakimkolwiek miejscu złożę swoje imię”. Przyjdę do ciebie i będę ci błogosławił. Prawo rozumie się dość ogólnie; jego zamiarem jest zezwolenie na wznoszenie ołtarzy budowanych w dowolnej części kraju. Pomysł jest taki, że w Exodusie ołtarze można budować gdziekolwiek; nie ma co do tego żadnych

ograniczeń. Podczas gdy, jak zauważymy później w Księdze Powtórzonego Prawa, twierdzi się, że mamy tu do czynienia z centralizacją z pewnymi ograniczeniami.”

G. Kodeks Świątoci i P. Wracając do naszego punktu rozwoju JEDP, mamy Kodeks Powtórzonego Prawa datowany na rok 621 i wcześniejsze J, przedstawione w Księdze Przymierza. Zwykle nazywa się Księgę Kapłańską od 17 do 24 „Kodeksem Świątoci”. Kodeks Świątoci jest czasami określany jako litera „H”. Biorąc pod uwagę materiał prawny zawarty w Księdze Kapłańskiej 17 do 24, masz wiele różnych opinii na temat chwili obecnej, niezależnie od tego, czy dzieje się to przed, czy po Powtórzonego Prawa. Ale dzieje się to niedaleko, ani przed, ani po Powtórzonego Prawa. Zatem otrzymujecie Kodeks Przymierza, otrzymujecie Księgę Powtórzonego Prawa, a następnie otrzymujecie Kodeks Świątoci, który różni się od Księgi Powtórzonego Prawa, ale został opracowany mniej więcej w tym samym czasie.

Na koniec istnieje Kodeks Kapłański: „P”. Kodeks kapłański datowany jest w czasie wygnania lub po nim (550-450 p.n.e.). Byłoby więc dobre sto lat lub więcej po czasach Jozjasza, który żył w 621 rpn. Obejmuje to Księgi Wyjścia 25 do 31, Wyjścia 35 do 40, Kapłańską 1 do 11 i Liczb 25 do 36 i kilka innych mniejszych części. Innymi słowy, uważa się, że niniejszy Kodeks Kapłański zawiera materiał prawny dokumentu „P”, który pochodzi z czasów wygnania lub później i znajduje się w rozproszonych fragmentach Pięcioksięgu.

Względne datowanie tych kodów było istotną cechą teorii Wellhausena. Na tej idei rozwoju religii w Izraelu opierała się teoria Wellhausena. Względne datowanie tych kodów było jedną z linii argumentacji, którą wykorzystano, a w rzeczywistości jedną z kluczowych linii argumentacji, aby wykazać rozwój religii poprzez umieszczenie tych rzeczy w kolejności. Driver, którego komentarz ICC do Księgi Powtórzonego Prawa wspominałem kilka minut temu, na temat rzymskiej cyfry XIV we wstępie, s. 14, ujmuje to w ten sposób: „Odmienna relacja, w jakiej Księga Powtórzonego Prawa odnosi się do trzech kodeksów JE, jak w Kodeksie Przymierza; H, jak w Kodeksie Świątoci; i P można ogólnie opisać w następujący sposób. Jest to rozwinięcie praw JE.” A tutaj masz P

jako rozwinięcie JE. P podąża za JE i rozwija je. D jest rozwinięciem JE. D jest w kilku cechach równoległe do prawa świętości, merytorycznie równoległe do prawa świętości, zawiera ruch z pozostałymi paralelami. Ruch praw, rzeczywiście nie zawsze takich samych, ale podobnych do ceremonialnych obrzędów i instytucji skodyfikowanych w P.; zawiera aluzje do „P”. Czasami przewiduje pewne rzeczy w P.” Mówi, że: „Zależność Księgi Powtórzonego Prawa od JE z jednej strony i jej niezależność od P z drugiej strony ustaliły w ten sposób, że jakość legislacyjna ksiąg została poświęcona dokładnie tej samej kwestii w rozdziałach historycznych”. Przytacza autorską argumentację, która uzupełnia zalety materiału liberalnego.

HJN Callow Smith Książka o prawie hebrajskim; Kodeks Świętości i P

Wspomniał o innej książce, ale jest w niej zależność od tradycji Wellhausen. *Pochodzenie i historia prawa hebrajskiego*, JN Callow Smith. W pewnym sensie dałem wam ogólny plan komentarzy Smitha na ten temat. Na stronie 39 znajduje się rozdział zatytułowany „Kod Powtórzonego Prawa”. Mówi: „Następny etap rozwoju prawa hebrajskiego reprezentuje Kodeks Powtórzonego Prawa, rozdział 1, wersety 1 i 6 Księgi Powtórzonego Prawa. Co rozumiemy przez następny etap?” Cóż, na s. 43 wyjaśnia: „Jest to [to znaczy Kodeks Powtórzonego Prawa] rewizja i rozszerzenie wcześniej istniejącego kodeksu”. ten kod był Kodeksem Przymierza! Istnieją pewne podobieństwa w niektórych specyficznych typach spraw prawnych opisanych w Księdze Wyjścia 20 do 23, a te prawa znajdziesz później w Księdze Powtórzonego Prawa. Omawiając ten sam temat, oba kody ukażą różnice, które pojawiły się wraz z upływem czasu. Od przyjęcia Kodeksu Przymierza minęło co najmniej 200 lat, zanim Kodeks Powtórzonego Prawa został zaakceptowany przez ogół społeczeństwa! Za każdym razem, gdy widzisz różnice między Księgą Wyjścia a Księgą Powtórzonego Prawa w wyrażeniu tego samego materiału prawnego, zakładasz, że kilka wieków dzieli sformułowanie jednego kodeksu w świetle drugiego. I rozwija tę strukturę dalej, tworząc inny kod. W dalszej części tego samego rozdziału omawia centralizację kultu.

Jeśli chodzi o Księgę Powtórzonego Prawa, to on mówi: „Najważniejszym z

nowych praw jest Księga Powtórzonego Prawa. Zajmuje pierwsze miejsce, a kodeks [który będzie w rozdziale 12] stanowi prawo wymagające, aby wszelkie publiczne nabożeństwa i wspólnota odbywały się w centralnej świątyni w świątyni jerozolimskiej”. Centralizacja kultu staje się kluczową kwestią. To jest nowa rzecz, którą dodaje Księga Powtórzonego Prawa. Na stronie 55 czytamy: „Centralizacja oddawania czci w Jerozolimie była najważniejszym krokiem w życiu Hebrajczyków”. Jego wnioski dotyczące Kodeksu Powtórzonego Prawa. „Kod Powtórzonego Prawa jest rozwinięciem i rewizją teorii przymierza. W pewnym stopniu informuje o postępie oraz życiu społecznym, gospodarczym i religijnym Izraela w całym kraju, przy czym religia jest w centrum trzech rzeczy. A potem omawia Kodeks Świętości z czasów wygnania. Fakt, że kod ten nie powtarza się często z innymi kodami, zwłaszcza z Kodeksem Przymierza i kodem P, wskazuje na jego niezależny charakter. Mówię o Kodeksie Świętości.

Większą część obu dokumentów stanowi Kodeks Kapłański. Podobnie jak inne dokumenty, kod jest złożony. Wydaje się, że opierał się na kilku wcześniejszych kodeksach moralnych. Kodeks kapłański jest powiązany z imieniem Ezdrasza. Jest to zapisane w rozdziałach 7–10 Księgi Ezdrasza. Ezdrasz zebrał grupę kapłanów i lewitów z Babilonu i wraz z nimi przybył do Jerozolimy, aby wprowadzić reformę wszystkich małżeństw między Żydami a cudzoziemcami mieszkającymi w tej ziemi. Istnieje zatem powiązanie pomiędzy kodem P a czasem Ezdrasza. Otrzymujesz więc ogólny postęp. Teraz, gdy zajmujesz się dużo bardziej złożonymi pytaniami i szczegółowymi kwestiami, biorąc pod uwagę całą tę kwestię, musisz zrozumieć ogólny postępowy element teorii.

I. Sprzeciw Manleya: centralizacja kultu Może to brzmieć jak imponująca teoria, szczególnie gdy przeczyta się wszystkie szczegółowe argumenty rozwinięte w niektórych fragmentach tej literatury. Myślę jednak, że jeśli przeczytasz książkę taką jak Manley, *The Book of the Law*, przedstawi ci ona szczegółowe porównania tego, co zostało napisane i szczegółowo rozważy wiele z tych argumentów. Czy naprawdę możesz spierać się, czy te prawa potwierdzają wnioski wyciągnięte przez Wellhausena? Uważam, że książka Manleya dobrze pokazuje, że materiał tak naprawdę nie potwierdza tych

twierdzeń i wniosków. Omawianie tego szczegółowo zajęłoby zdecydowanie zbyt dużo czasu, ale chcę, aby doktoranci przeczytali *Księgę prawa Manleya* i zobaczyli naturę materiału, którego to dotyczy.

Jednak dla naszych celów myślę, że chcemy zauważyć, że utożsamienie Kodeksu Powtórzonego Prawa z księgą prawa znaną w świątyni za czasów Jozjasza, a następnie stwierdzenie, że żądanie centralizacji kultu było czymś nowym w 7. wieku p.n.e., co było charakterystyczne dla Kodeksu Powtórzonego Prawa. Ta idea centralizacji powstała w tym czasie i została zapisana w Księdze Powtórzonego Prawa, z której pochodzi w tamtym czasie, ponieważ wymagała centralizacji kultu, podczas gdy inne kodeksy tego nie robiły. Ta centralizacja jest kamieniem węgielnym całej hipotezy Wellhausena. Wellhausen sam to przyznaje w swym stwierdzeniu filozoficznym Wellhausena, s. 368: „Ponieważ różnię się od Grafa głównie w tym; że zawsze wracam do centralizacji kultu i wnioskuję z niej o szczególnej rozbieżności. Całe moje stanowisko zawarte jest w moim pierwszym rozdziale; tam wyraźnie przedstawiłem to, co jest tak ważne dla historii Izraela. Mianowicie udział proroczych autorytetów w wielkiej metamorfozie kultu, która w żadnym wypadku nie nastąpiła sama z siebie. „Całe moje stanowisko” – mówi – „zawarte jest w moim pierwszym rozdziale i zawsze wracam do centralizacji kultu”.

W pierwszym rozdziale, na stronie 17 i następnych, w pierwszym akapicie swojej książki, mówi: „Jedyność sanktuarium Izraela nie była pierwotnie uznawana. Był to powolny rozwój wszystkiego, co poprzedzało budowę świątyni, w czasie której nie można znaleźć śladu jakiegokolwiek sanktuarium posiadającego wyłączną legitymację. Wszystkie części świątyni były częścią dziedzictwa przejętego przez Hebrajczyków od Kananejczyków”. Zatem koncepcja jest taka, że w Księdze Powtórzonego Prawa wymagana jest centralizacja kultu. Faktem jest, że rok 621 p.n.e. stał się punktem stałym i ważnym punktem teorii Wellhausena. Ale pytanie, które chcemy zadać, brzmi: czy centralizacja kultu jest głównym punktem 12 rozdziału Powtórzonego Prawa? A jeśli tak, to w jakim stopniu? A jaki to ma związek z całą teorią? Czy naprawdę istnieje postęp pomiędzy wszystkimi tymi kodami? Omówimy to szczegółowo, kiedy zajmiemy się tym

w tym miejscu w ciągu następnej godziny.

Przegląd drugiej godziny

Pod koniec ostatniej godziny doszliśmy do punktu, w którym próbowałem dać wam ogólne pojęcie o znaczeniu, jakie data Powtórzonego Prawa i identyfikacja Powtórzonego Prawa z prawem obowiązującym w czasach Jozjasza ma dla literatury JEDP- krytyczne podejście do Pięcioksięgu sformułowanego przez Wellhausena. Pokazałem, jak ważne jest, aby cała teoria uważała Księgę Powtórzonego Prawa za wywodzącą się z czasów Jozjasza. Na zakończenie wspomniałem, że sam Wellhausen przyznał, że jego praca dyplomowa koncentruje się wokół tej problematyki. On sam łączy Księgę Powtórzonego Prawa z Jozjaszem i teorią centralizacji kultu, która jego zdaniem jest w Księdze Powtórzonego Prawa mocno propagowana. Uważa, że centralizacja kultu rozpoczęła się w czasach Jozjasza.

J. Znaczenie Księgi Powtórzonego Prawa dla teorii JEDP Teraz chcę rozpocząć od tego punktu i podać kilka innych krótkich cytatów, które podkreślają kluczowe znaczenie Księgi Powtórzonego Prawa dla teorii JEDP jako całości. Jeśli nie znasz tej książki, warto ją poznać. Nazywa się „*The Old Testament and Modern Studies*” pod redakcją HH Rowleya. *The Old Testament and Modern Studies* zawiera zbiór esejów, które omawiają studia nad Starym Testamentem we wszystkich różnych dyscyplinach studiów nad Starym Testamentem, podsumowując podejścia przyjęte w tym stuleciu. A zatem mamy na przykład artykuł „Archeologia Starego Testamentu w Palestynie” autorstwa WF Albrighta; „Krytyka Pięcioksięgu” autorstwa profesora Northa; „Książki historyczne” Snype’a; „Literatura prorocza” Eisfeldta; „Psalmy” AR Johnsona i tak dalej. Nie będę przez to wszystko przechodzić. Ale to, co robi, to uwzględnienie wszystkich różnych dziedzin studiów nad Starym Testamentem i przedstawienie podsumowującego artykułu, który w pewnym sensie podsumowuje badania aż do lat pięćdziesiątych XX wieku. To

dobry zbiór esejów, próbujących przedstawić perspektywę studiów nad Starym Testamentem w ostatnim pokoleniu.

W jednym z tych artykułów napisanym przez GW Andersona, s. 283, artykuł dotyczy religii hebrajskiej. Opowiada o stanowisku Wellhausena, jego znaczeniu i toczącej się wokół niego debacie, a następnie stwierdza: „W żadnym momencie konflikt nie był tak ostry jak w sprawie daty i charakteru Księgi Powtórzonego Prawa, będącej podstawą systemu chronologii Wellhausen”. Powtórzonego Prawa jest „zwornikiem” systemu chronologii Wellhausena. Jego zdaniem debata była ożywiona w związku z datowaniem Księgi Powtórzonego Prawa. A potem dodaje: „Jeśli istnieje tu poważna niepewność, cała struktura teorii zostaje osłabiona”. Innymi słowy, jeśli poważnie kwestionuje się umiejscowienie Księgi Powtórzonego Prawa przez Wellhausena na rok 621 p.n.e., według GW Andersona, który w dużej mierze podąża za Wellhausenem, jeśli uda się to odrzucić, trafi się w ten kamień węgielny teorii. Jeśli uda ci się wybić datę Powtórzonego Prawa, naprawdę poważnie podważysz całą konstrukcję. „Jeśli istnieje tu poważna niepewność, cała struktura teorii zostaje osłabiona”. Zatem Księga Powtórzonego Prawa zajmuje bardzo ważne miejsce w dyskusjach krytyków literackich.

Sam HH Rowley napisał małą książeczkę będącą podsumowaniem stanowiska JEDP, zatytułowaną *The Rozwój Starego Testamentu*. To swego rodzaju wprowadzenie do podstawowego krytycznego stanowiska źródła Wellhausen. Na stronie 29 czytamy: „Dlatego Kodeks Powtórzonego Prawa ma żywotne znaczenie w krytyce Pięcioksięgu, ponieważ to głównie na podstawie niego datowane są inne dokumenty”. Innymi słowy, jest to jeden stały punkt, rok 621 p.n.e. i czasy Jozjasza, przy czym względne daty pozostałych kodów zależą od daty Powtórzonego Prawa. „Co więcej, ten kod można datować z większą precyzją i prawdopodobieństwem niż jakikolwiek inny. Ale powodem jest oczywiście to, że w najwyższym możliwym stopniu księgą prawniczą stanowiącą podstawę reformy Jozjasza była Księga Powtórzonego Prawa i że właśnie wtedy księga ta stała się publicznie znana”. Mówi więc o znaczeniu datowania Księgi Powtórzonego Prawa i wiąże ją z księgą praw Jozjasza.

Standardowym krytycznym wprowadzeniem jest „*The Old Testament: An*

Wprowadzenie” doktora Otto Einfeldta . Jeśli chcesz najbardziej rozbudowanego wprowadzenia do Starego Testamentu w tradycji Wellhausen, to właśnie to. Jest to angielskie tłumaczenie najnowszego wydania niemieckiego z 1965 r. Na stronie 171 mówi o utożsamianiu Księgi Powtórzonego Prawa z księgą praw Jozjasza, datowanej na rok 621 p.n.e., a następnie mówi: „Przez tę część historii duża część Księgi Powtórzonego Prawa ustalono i odkryto stały punkt, na podstawie którego można było określić wiek pozostałych części Pięcioksięgu. W ten sposób teza DeWette’a zapewniła krytyce Pięcioksięgu „punkt Archimedes”, do którego mogła się przyczepić, aby wyzwolić ją z więzów tradycji kościelnej i synagogałnej i umieścić w swoim sercu alternatywne datowanie Pięcioksięgu. Nie muszę dalej o tym dyskutować. Mówi jednak o punkcie stałym jako o „punkcie Archimedii”, że tak powiem, całej konstrukcji.

Zatem daty Powtórzonego Prawa mają ogromne znaczenie w podejściu krytycznym, szczególnie w przypadku Pięcioksięgu, ale ma to także konsekwencje dla innych części Starego Testamentu. Archimedes był greckim matematykiem, a punkt Archimediana to punkt, na podstawie którego określone są inne rzeczy. Innymi słowy, jest to rodzaj stałego punktu początkowego lub stałego, z którego można poruszyć świat. Jeśli potrafisz to określić, możesz określić wszystko inne.

Myślę, że chciałbym z tego wyciągnąć następującą rzecz: że z pewnością zatem cała kwestia daty Powtórzonego Prawa ma ogromne znaczenie, ale w żadnym wypadku nie jest to ustalona i uzgodniona materia. Szczególnie dotyczy to dzisiejszej dyskusji dotyczącej daty Powtórzonego Prawa. Cały temat jest bardzo zmienny i jeśli wziąć pod uwagę wypowiedź Andersona sprzed 20 lat – że jeśli pojawią się poważne pytania dotyczące Księgi Powtórzonego Prawa – to cała ta konstrukcja jest w poważnym niebezpieczeństwie. Z całą pewnością jest to zatem coś niezwykle istotnego.

L. Wyzwania wobec teorii JEDP Pracuję tutaj nad zarysem. Zaczęliśmy wczoraj od rzymskiej cyfry I. „Autor i data: przegląd podejść krytycznych”. Wielkie „A”. brzmiała: „Teoria szkoły Wellhausen”, którą próbowałem wam przekazać i z której właśnie doszliśmy do wniosku. Wielkie „B”. brzmi: „Wyzwania dla klasycznego stanowiska

Wellhausena z różnych kierunków”. 1. pod hasłem „Zwolennicy okresu powygnawczego”.

Wyzwanie rzucone teorii Wellhausena wyływa z różnych stron. Od czasu propagowania stanowiska Wellhausena data Powtórnego Prawa nigdy nie była rozstrzygnięta. Zawsze było to przedmiotem debaty. Niektórzy chcą przesunąć to później, inni wcześniej. Kilku powiedziało, że powinieneś wziąć to za to, za co się podaje, Mosaic. Ustalono różne stanowiska. Nie chcę tracić czasu i nie sędzę, że to w ogóle jest na to miejsce, bo chcemy zająć się samą książką. Zagłębianie się w szczegóły wszystkich tych teorii jest zadaniem samym w sobie.

Jeśli czytasz *The Story Testament i studium nowożytnie*, artykuł na temat „Krytyki Pięcioksięgowej”, zawiera przegląd dyskusji zawartej w tym artykule. Jest to rozdział 3, „Krytyka Pięcioksięgu”. W materiale wprowadzającym Thompsona znajdziesz także przegląd tych krytycznych stanowisk. Bardziej w materiale wprowadzającym Thompsona niż w materiale wprowadzającym Cragiego. Jeśli chcesz dobrego przeglądu stanowisk krytycznych wobec Księgi Powtórnego Prawa z perspektywy ewangelicznej, zajrzyj do wstępu EJ Younga : *Wprowadzenie do Starego Testamentu*. RK Harrison jest nowszy i bardziej szczegółowy , czyli *Wprowadzenie do Starego Testamentu RK Harrisona* . Daje dobry przegląd różnych stanowisk krytycznych. Chcę tylko przedstawić ogólne kierunki, kilka nazwisk, może kilka pomysłów na kierunki i niewiele więcej.

Ale przede wszystkim są zwolennicy daty powygnawczej. Pierwszym z nich jest RH Kennett. Napisał książkę *Powtórnego Prawa i Dekalog* . Zaproponował datę Powtórnego Prawa w czasach po wygnaniu Aggeusza lub Zachariasza. Innymi słowy, data po wygnaniu około 520 roku p.n.e. lub w tym ogólnym obszarze. Myślę, że nie ma sensu zagłębiać się w jego argumenty. [Taśma odcięta tutaj]

Przepisane przez Dawn Cianci i Teda Hildebrandta
 Szorstki pod redakcją Teda Hildebrandta
 Ostateczna edycja: dr Perry Phillips
 Z ponowną narracją dr Perry'ego Phillipsa